Warszawa, 14 lipca 2021 r.

Protokół dziewiątego posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Dzieci

W dniu 14 lipca 2021 r. w gmachu Senatu odbyło się hybrydowe posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Dzieci oraz Parlamentarnego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży, poświęcone psychologicznym aspektom przeciwdziałania skutkom pandemii CIVID-19. Otwierając posiedzenie **Marszałek Senatu prof. Tomasz Grodzki** podkreślił, że w Senacie bardzo poważnie traktuje się tych, którzy z racji specyfiki środowiskowej czy wykonywanej pracy nie maja dość sił aby upominać się o swoje prawa. To posiedzenie ma temu służyć**.**

Przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu ds. Dzieci senator Alicja Chybicka na wstępie posiedzenia podkreśliła, że kwestia uregulowania zawodu psychologa jest niezwykle ważna dla całego środowiska i wymaga szczególnej debaty. Pani senator poinformowała uczestników posiedzenia, że gotowy jest projekt ustawy o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów.

Aleksander Waś, konsultant wojewódzki w dziedzinie psychologii klinicznej (woj. podlaskie) zwrócił uwagę na dramatyczny wzrost liczby różnego rodzaju zaburzeń psychicznych u dzieci i młodzieży. W czasie pandemii ok. 40% uczniów zgłaszało pogorszenie stanu psychicznego, większość z nich była w wieku powyżej 15 lat. O 30% wzrosła też liczba zaburzeń lękowych i depresyjnych. Uczestniczący w posiedzeniu psycholodzy podkreślali, że w czasie pandemii utrudnione było korzystanie z wizyt diagnostycznych i terapii.

Psycholog dziecięcy Michał Naczyński reprezentujący Ogólnopolski Związek Zawodowy Psychologów poinformował, że w 2019 r. średni czas oczekiwania dzieci i młodzieży na pierwszą wizytę diagnostyczną u psychologa wynosił 20 dni, a maksymalny – rok. A przecież podstawowym zadaniem psychologa pracującego w oświacie jest diagnoza przesiewowa, której celem jest wyłapanie tych uczniów, którzy z rożnych przyczyn maja trudności w nauce. Na jednego psychologa szkolnego przypadało średnio 235 uczniów.

A na cykliczną terapię średnio trzeba było czekać 44 dni. Pan Naczyński zwrócił uwagę, że z powodu braku etatów psycholodzy są zatrudnieni tylko w 6 na 10 szkół. Powinni oni być w każdej szkole, za mało jest też poradni psychologiczno-pedagogicznych, a środki na ich funkcjonowanie powinny być wydzielone z subwencji oświatowej.

Profesor Janusz Heitzman, Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Psychiatrii zwrócił uwagę, że choć w ramach reformy w systemie ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży powstało ponad 300 środowiskowych poradni psychologiczno-psychoterapeutycznych, to w małych miastach nadal nie można skompletować pełnego zespołu z powodu braku terapeutów. Brakuje też odpowiedniego wyposażenia.

Katarzyna Sarnicka, Przewodnicząca Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Psychologów zauważyła, że na jakość pracy psychologów wpływa także brak ustawy o zawodzie psychologa i brak samorządu zawodowego, albowiem nie ma określonych standardów pracy. Podkreśliła, że bardzo niskie płace psychologów zatrudnionych w państwowych placówkach powodują ich odpływ do sektora prywatnego czy odchodzenie z zawodu. Za konieczne uznaje powołanie krajowego konsultanta ds. opieki psychologicznej w oświacie lub jego wojewódzkich odpowiedników, działających niezależnie od kuratorów oświaty. Apelowała też o zwiększenie środków na opiekę psychologiczną.

Pani Poseł Marta Golbik, Przewodnicząca Parlamentarnego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży dociekała jaka jest ilość ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej pierwszego poziomu referencyjnego nowego systemu ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. W odpowiedzi **Profesor Janusz Heitzman** przekazał, że w 2021 roku na 330 zaplanowanych poradni psychologicznych zakontraktowanych jest 280.

Pani Dorota Olczyk, Zastępca Dyrektora Zdrowia Publicznego w Ministerstwie Zdrowia, poinformowała uczestników posiedzenia, że w resorcie zdrowia szczególną uwagę poświęca się tzw. białym plamom czyli tym miejscom, gdzie nie funkcjonują poradnie psychologiczne i tym miejscom gdzie dostęp do psychologa jest utrudniony. W odpowiedzi na pytanie senator Magdalena Kochan o udział samorządów w finansowaniu poradni psychologicznych i psychiatrycznych Pani Olczyk poinformowała, że samorządy mogą zakładać np. poradnie psychologiczne, jednakże usługi przez nie świadczone są finansowane z środków Narodowego Funduszu Zdrowia. Ministerstwo Zdrowia nie ma podpisanych umów z jednostkami samorządowymi.

Małgorzata Pyka, Przewodnicząca Dolnośląskiego Oddziału Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Psychologów, zwróciła uwagę na specyfikę dochodzenia do rożnych

uprawnień np. terapeuty. Od 2001 roku ścieżka rozwojowa psychologa czy psychiatry została oddana w ręce sektora prywatnego czyli płacą oni z własnych pieniędzy za odpowiednie staże.

Pan Jacek Pawłowski, psycholog, prezes Fundacji Na Przekór Trudnościom poinformował uczestników posiedzenia, że coraz więcej dzieci i młodzieży jest przerażona wizją kolejnej fali pandemii i związanej z nią koniecznością powrotu do zdalnego nauczania, do izolacji i braku kontaktu z rówieśnikami.

Profesor Janusz Heitzman zwrócił uwagę na brak programów wsparcia instytucjonalnego i braku programów ochronnych. Jego zdaniem powinna powstać ścieżka finansowania na wyrównywanie zaległości i zabezpieczanie konsekwencji zapaści psychologicznej wśród dzieci i młodzieży w związku z pandemią.

Poseł Grzegorz Napieralski mówił o sprawie dzieci, które wpadły w różnego rodzaju uzależnienia i które to nasiliły się w czasie pandemii. Jego zdaniem, powinny zostać zwiększone środki finansowe na pomoc tym dzieciom.

Pani Urszula Andruszko, psycholog pracujący na oddziale dziennym w szkole przyszpitalnej we Wrocławiu zwróciła uwagę na dzieci w czasie pandemii, które izolowane były wraz z rodzicami patologicznymi. Należy takim dzieciom zapewnić pomoc psychologiczną, ułatwić kontakt z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej czy z prokuratorami.

Podczas posiedzenia przedstawiciele szkół przyszpitalnych mówili o ich roli i problemach funkcjonowania w czasie pandemii. **Wiceprzewodnicząca Parlamentarnego Zespołu ds. Dzieci Senator Magdalena Kochan** apelowała o nielikwidowanie tych placówek. Mówiła o niedostrzeganiu tych szkół przez tych, którzy je finansują.

Pani Justyna Krakowiak-Misiuna poinformowała uczestników posiedzenia, że choć szkoły przyszpitalne istnieją już od kilkudziesięciu lat, to nadal budzą zdziwienie wielu rodziców, że w szpitalu odbywają się normalne lekcje, że dzieci mogą się uczyć. Dla każdego dziecka możliwość nauki jest łącznikiem ze światem z którego zostało zabrane, ze światem sprzed choroby.

Pani Beata Molenda ze szkoły przyszpitalnej Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka przekazała, ze pandemia spowodowała utrudnienia w funkcjonowaniu szkół przyszpitalnych, jak też wpłynęła negatywnie na dzieci. Szpitale musiały ograniczyć leczenie, skracano też czas pobytu dziecka w tych placówkach. To spowodowało obcięcia w arkuszach organizacyjnych w jej szkole ponad 50 godzin. Spowodowało to odpływ nauczycieli, którzy musieli poszukać gdzie indziej pracy.

Pani Grażyna Lidia Michalczuk dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych nr 78 przy Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie przekazała zebranym, że stan pandemii wywołał u dzieci zaburzenia odżywiania i nasilenie stanów lękowych, Gdy zezwolono dyrektorom szkół przyszpitalnych wybierać sposób nauczania – stacjonarny, zdalny lub hybrydowy, to w szkole, którą kieruje pani Michalczuk postanowiono o prowadzeniu zajęć przy łóżkach pacjentów. W tych warunkach obecność nauczyciela przy dziecku oznaczała normalność, tak bardzo oczekiwaną.

Senator Joanna Sekuła zwróciła uwagę uczestników posiedzenia że szkolny psycholog nie może skierować dziecka na terapię. Musi mieć na to zgodę rodziców. Zatem pomimo, że dzieci są diagnozowane, to możliwość dalszego wsparcia dziecka uzależnione jest od rodziców.

Senator Magdalena Kochan dociekała, czy możliwe jest przekazanie listu z Ministerstwa Zdrowia do Ministerstwa Nauki i Edukacji, w którym zawarta będzie prośba o wspieranie funkcjonowania szkół przyszpitalnych. Na takich szkołach nie można oszczędzać, nie można ich zamykać akcentowała pani senator.

(P.B.)